Dr. Székely László
az alapvető jogok biztosa részére

Alapvető Jogok Biztosának Hivatala

1387 Budapest Pf. 40.

Tisztelt Biztos Úr!

Mint ahogy arra Ön is rámutatott a 2014. évi tevékenységéről szóló, Országgyűlésnek benyújtott beszámolójában, rendkívüli módon felértékelődött az ombudsman alkotmánybírósági indítványozási jogosítványa, miután megszűnt a jogszabályok utólagos normakontrolljának actio popularis jellege. Erre figyelemmel Ön és elődje is több alkalommal fordult az Alkotmánybírósághoz, amikor megítélésük szerint egy-egy alkotmányellenes jogszabály jogsérelmet okozott jól meghatározható társadalmi csoportoknak.

Jelen levelemben egy nyilvánvalóan törvény-, illetve alaptörvény-ellenes végrehajtási jogszabályra szeretném felhívni a figyelmét, ami több tízezer embernek okoz jogsérelmet. A belügyminiszter ugyanis olyan végrehajtási rendeletet fogadott el, ami az állami foglalkoztatottak jelentős számú csoportjának, nevezetesen a rendvédelmi szervek hivatásos állományának a törvényben meghatározottnál alacsonyabb összegű illetményt állapít meg. Mindezt teszi ezt úgy, hogy a rendeletben deklaráltan felülírja a törvény szövegét, vagyis nem csupán a törvényszöveg értelmezéséről, konkretizálásáról szól a vitatott rendelkezés. A belügyminiszter tehát lényegében a saját foglalkoztatottjainak nem hajlandó a törvényben meghatározott mértékű illetményt folyósítani, és ezért a törvényi szabályt lerontó rendeletet alkotott.

A fent ismertetett jogsértő állapot részletes levezetéseként az alábbiakról tájékoztatom tisztelt Biztos Urat:

A rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló 2015. évi XLII. törvény (továbbiakban: új Hszt.) 154. § (2) bekezdése szerint a hivatásos állomány alapilletménye beosztási illetményből, szolgálati időpótlékból és hivatásos pótlékból tevődik össze. A 156. § (1) bekezdése található definíció szerint a szolgálati időpótlék a hivatásos állomány tagját a szolgálati viszonyban eltöltött tizedik évtől kezdődően megillető, a szolgálatban eltöltött további ötévenként növekvő mértékű, a rendvédelmi illetményalap meghatározott százalékában megállapított illetményelem. A 156. § (1) bekezdése a szolgálati idő számításának módját is meghatározza. Eszerint a szolgálati időpótlékra való jogosultságot a **hivatásos szolgálati idő** figyelembevételével kell megállapítani. Ez rendkívül lényeges rendelkezés, ugyanis az új Hszt. 280. §-a megkülönbözteti a „hivatásos szolgálati időt" és a

„tényleges szolgálati időt". A „hivatásos szolgálati időbe" lényegében minden közszférában foglalkoztatotti jogviszonyban eltöltött idő beleszámít, míg a „tényleges szolgálati időnek" csak a rendvédelmi szerveknél és a Magyar Honvédségnél eltöltött szolgálati idő minősül. Így a törvényben meghatározott egyes jogosultságok tényleges mértéke az állomány jelentős részénél jóval kisebb lesz, ha azt a „tényleges szolgálati idő" és nem a „hivatásos szolgálati idő" alapján kell meghatározni.

A belügyminiszter irányítása alá tartozó rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományát érintő személyügyi igazgatás rendjéről szóló 31/2015. (VI. 16.) BM rendelet (BM rendelet) 89. § (2) bekezdése az új Hszt. 156. § (2) bekezdésével ellentétesen úgy rendelkezik, hogy a szolgálati időpótlék meghatározásakor *a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról* szóló 1996. évi XLIII. törvény (továbbiakban: régi Hszt.) 100/A. § (2) bekezdésében meghatározott időt kell figyelembe venni. A régi Hszt. hivatkozott rendelkezés szerint a szolgálati időpótlék számításánál a szolgálati időpótlékra jogosultság szempontjából kizárólag – a kedvezményesen számított szolgálati idő nélküli – ténylegesen hivatásos állományban eltöltött idő vehető figyelembe. Figyelemmel a régi Hszt. 326. §-ára figyelemmel ez a meghatározás lényegében megegyezik az új Hszt. „tényleges szolgálati időre" vonatkozó meghatározásával. Tehát valójában a BM rendelet azt írja elő, hogy a szolgálati időpótlékot a Belügyminisztérium alárendeltségébe tartozó humánigazgatási szervek a törvényi rendelkezéstől eltérően ne a „hivatásos szolgálati idő", hanem a „tényleges szolgálati idő" alapján határozzák meg. Ennek következtében a rendvédelmi szervek több ezer hivatásos állományú dolgozójának a törvényben meghatározottnál alacsonyabb illetményt állapíthatnak meg.

A rendvédelmi szervek hivatásos állományába tartozóknak természetesen nincsen alkotmányos joga ahhoz, hogy illetményüket a korábbi foglalkoztatási jogviszonyukra is figyelemmel állapítsák meg. Ugyanakkor joguk van ahhoz az illetményhez, amit az Országgyűlés a letöltött szolgálat ellentételezéseként a törvényben biztosított. A hivatásos szolgálati jogviszony egyik sajátossága (a közszféra más foglalkoztatási jogviszonyaihoz hasonlóan), hogy a „munkabér" (illetmény) összege nem a felek megállapodásán múlik, hanem törvényben meghatározott. A hivatásos állomány tagjának a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén a törvényben meghatározott mértékű illetményre alanyi joga van. A törvényben meghatározott illetmény összegét a jelen esetben kvázi munkáltatóként fellépő belügyminisztérium nem csökkentheti le önkényesen.

Álláspontom szerint a fent ismertetett törvényellenes BM rendelet nem csupán az Alaptörvényben meghatározott jogforrási hierarchiába, és ezzel a jogállamiság alkotmányos elvébe ütközik, hanem több ezer ember törvényben meghatározott illetményhez való jogát is sérti. Ez pedig – ha ugyan távolról is – de a tulajdonhoz való alkotmányos joggal összefüggésben is visszásnak tekinthető.

Sajnálatos módon általánosan is elmondható, hogy a munkavállalók érdekérvényesítési képessége gyenge, a munkavállalói jogok védelme érdekében a legtöbb esetben már eleve szinte kilátástalan tűnik a hatékony fellépés. Ez a megállapítás a hivatásos állomány tekintetében hatványozottan igaz, hiszen a jogérvényesítés lehetősége esetükben már törvényi szinten is szűkre szabott. A militarizált működés pedig, még inkább lehetetlenné teszi a munkavállalói jogok érvényesítését. Ebből következően a rendvédelmi szerveknél dolgozók

még a többi munkavállalóhoz képest is kiszolgáltatottabbak. Ezért esetükben a törvényben meghatározott illetmény végrehajtási rendeletben előírt csökkentése különösen méltánytalannak tekinthető.

Fenti érvekre figyelemmel kérem tisztelt Biztos Urat, vegye fontolóra a BM rendelet rendvédelmi szervek hivatásos állományának illetményét csökkentő alaptörvény-ellenes rendelkezése alkotmánybírósági normakontrolljának kezdeményezését.

Budapest, 2015. szeptember 1.

Tisztelettel:

dr. Harangozó Tamás
frakcióvezető-helyettes,
az Országgyűlés Honvédelmi és rendészeti bizottságának alelnöke